

Alueiden käyttö ja rakentaminen

Rantojensuojeluohjelman mukaisten toimenpiteiden ulkopuolelle jätetään maa-, metsä-, kala- ja porotalouteen liittyvä rakentaminen.

Valtioneuvoston käsityksen mukaan luonnonsuojellisten rauhoitusehtojen ja metsänkäyttörajoitusten tulisi pääsääntöisesti ulottua noin 50 metrin päähän rannasta, elleivät erityiset luonnonsuojelliset syyt muuta edellytä.

Alueet, joilla on rakennuksia, joille on myönnetty rakennuslupa tai joille on vahvistetussa kaavassa osoitettu rakennusoikeutta, on pääsääntöisesti jätetty tämän ohjelman ulkopuolelle. Rantojensuojeluohjelmaan kuuluvien niiden alueiden, joilla on rakennuslupa tai rakennusoikeutta vahvistetussa kaavassa eikä alueille ole syytä sallia rakentamista, omistajien edunmenetykset tulisi korvata välittömästi.

Rantojensuojeluohjelman alueilla sijaitsevien loma-asuntojen peruskorjaukset ja vähäiset laajennukset sekä loma-asunnon käyttöön liittyvä toiminta on tarkoitus olla mahdollista. Ennen periaatepäätöksen hyväksymistä myönnettyjen rakennuslupien mukaiselle rakentamiselle ei myöskään ole estettä.

Tapauksissa, joissa yksityisen tilan ranta-alue kokonaisuudessaan tai lähes kokonaisuudessaan sisältyy rantojensuojeluohjelman piiriin, tulisi tilan omistajalle edelleen sallia vapaa-ajan asuntojen rakentaminen suojelualueelle siten, että rakennuksen sijoittamisessa ja käytössä otetaan luonnonsuojelunäkökohdat huomioon.

Valtioneuvoston käsityksen mukaan alueiden perinteisiä käyttömuotoja, kuten luonnontuotteiden hyväksikäyttöä ja laidunnusta, ei tulisi rajoittaa, elleivät ne vaaranna alueen suojelutavoitetta. Jokamiehen oikeuteen perustuva luonnovirkistyskäyttö on edelleen mahdollista nykyisessä laajuudessa, mikäli tätä ei suojelumääräyksiin ole tarpeen rajoittaa. Myöskään kalastusta ja metsästystä ei olisi tarkoitus rajoittaa nykyisestä luonnonsuojelualueita perustettaessa, mikäli alueella olevan lajiston erityinen, erikseen todettava luonnonsuojelutarve ei edellytä rajoituksia.

Luonnonarvojen turvaamiseksi voidaan rantojensuojeluohjelman alueelle asettaa veneliikennelain ja maastojoneuvolain mukaisia rajoituksia.

Metsien käsittely

Rantojensuojeluohjelmaan kuuluvia metsäisiä ranta-alueita voidaan käsitellä ja hyödyntää keskusmetsälautakuntien Tapio ja Skogskultur antamien ranta-alueita koskevien metsänhoitosuosistusten (liite 2) mukaisesti.

Valtioneuvoston käsityksen mukaan näitä suosituksia pidemmälle meneviä metsän käsittelyn rajoituksia voidaan edellyttää ainoastaan uhanalaisten ja erittäin harvinaisten eläin- ja kasvilajien esiintymisalueilla. Tällaiset lajit ilmenevät uhanalaisten eläinten ja kasviensuojelutoimikunnan mietinnöstä (Komiteamietintö 1985:43) ja valtioneuvoston päätöksestä erityisesti suojeltavista lajeista (519/1.6.1989).

Erityisesti rantametsiä koskevat metsänhoitosuositukset

Yksityismetsien yleisiin metsänhoitosuosituksiin liittyen rantametsien käsittelyssä otetaan huomioon erityisesti seuraavia periaatteita:

- Maisemallisesti merkittävien rantametsien käsittelyssä noudatetaan erityistä harkintaa.
- Rantametsissä käsittelykuviot suositellaan rajattavaksi sopivia maastonmuotoja noudatellen. Hakkuiden suunnittelussa tulisi käyttää maaston tarjoamia mahdollisuuksia, jotta maisemanäkymä säilyisi yhtenäisenä. Rantavyöhykkeen leveys suositellaan jätettäväksi niin suureksi, että siitä muodostuu selkeä käsittely-yksikkö.
- Rantavyöhykkeelle pyritään jättämään lehtipuustoa mahdollisimman paljon. Maisemalle ja monille eläin- ja kasvilajeille tärkeiden lehtipuiden ja alikasvuston turhaa raivausta on syytä välttää.
- Uudistaminen pyritään tekemään luontaisesti tiheää siemen- ja suojuspuuasentoa käyttäen aina, kun siihen on edellytyksiä. Rantametsien laajoja avohakkuuta ei suositella. Uudistusaloille suositellaan jätettäväksi maisemapuita.
- Maisemanhoidollisista syistä kiertoajan jatkaminen ja uudistuskypsän metsikön harventaminen voi olla perusteltua.
- Luonnonsuojelullisesti tai maisemallisesti erityisen merkittävillä alueilla voidaan muuten vajaatuottoista metsikköä pitää kehitettäväksi kelvollisena.
- Pieniä saaria ja niemiä ei tulisi käsitellä avohakkuilla. Pienimmät saaret suositellaan mieluummin jätettäväksi kokonaan hakkaamatta.
- Erityistä huomiota kiinnitetään rantakallioiden ja hiekkarantojen ympäristöihin. Kitumaiden kalliometsiköille suositellaan erityisen varovaista käsittelyä tai niiden jättämistä luonnontilaisiksi. Normaalista metsäkuvasta poikkeavat maisemallisesti arvokkaat puuyksilöt suositellaan säilytettäväksi.
- Lannoitusta, kemiallista vesakontorjuntaa tai voimakasta maanmuokkausta tulisi välttää.